

SKILLER SEG UT: 2014 var det spesielt to land som sto for den negative utviklingen: Syria og Ukraina. Siden den kalde krigens slutt har ingen kriger drept like mange mennesker på ett år som krigen i Syria gjorde i 2014. Foto: NTB scanpix

Ikke bare var det flere konflikter i 2014, de var også mer voldelige enn tidligere

For første gang siden 1989 er det registrert over 100 000 drepte på et år.

Publisert den 3. jul 2015, kl. 08:00 av

Henrik Urdal, PRIO

Håvard Mogleiv Nygård, PRIO

Håvard Strand, UiO og PRIO

Scott Gates, UiO og PRIO

2014 skiller seg ut som det voldeligste året på 20 år. Vi ser en klar oppgang i antall konflikter og voldsnivået i disse. Dette kan bety et brudd med trenden mot en fredeligere verden, men det kan også være et midlertidig avvik. Nyhetsbildet er preget av utopiske bevegelser, som IS og Boko Haram, som ikke ser ut til å sky noen midler i deres kamp for økt kontroll i Syria, Irak og Nigeria. På samme tid har vi sett en oppblomstring av nasjonalisme i flere land både innenfor og utenfor EU. Koblingen mellom denne gryende nasjonalismen og krav om å slå sammen områder med folkegrupper som har samme opphav - irredentisme - har gitt oss krigen i Ukraina.

Det store spørsmålet er om dette er en del av en større, apokalyptisk utvikling? Er verden fortsatt på sporet mot en fredeligere utvikling, eller er det vi ser en fullstendig reversering?

Siden begynnelsen av 1990 tallet har antallet konflikter i verden sunket kraftig. I 1991 hadde hvert femte av verdens land minst en intern konflikt pågående - og flere land hadde mer enn en. Andelen land med konflikt sank jevnt utover hele 1990- og begynnelsen av 2000-tallet. I 2002 hadde verden 40 % færre konflikter enn i 1991. Siden da har bildet vært mer eller mindre stabilt. Fram til i år.

I den årlige offentliggjøringen av verdens konfliktbilde finner konfliktprogrammet ved Universitetet i Uppsala (UCDP) at det var seks flere konflikter i 2014 enn året før. 40 væpnede konflikter var aktive i 2014, det høyeste antallet siden 1999. Enda mer urovekkende er det at antallet konflikter som regnes som kriger økte med fem. Krig i denne sammenhengen innebærer minst 1,000 drepte i løpet av ett år.

Ikke bare var det flere konflikter i 2014, de var også mer voldelige enn tidligere. UCDP rapporterer en klar økning i antall drepte i kamphandlinger. For første gang siden 1989 er

annonse

Mer fra Dagbladet Meninger:

Sju myter om norsk hvalfangst

Det foregår en grønnvasking av norsk hvalfangst her til lands som ikke har vitenskapelig hold.

Renhold er ikke en skitten bransje

Det negative inntrykket av renholdsbransjen som gjerne fremstilles i media, stemmer ikke med virkeligheten

det registrert over 100 000 drepte på et år. Dette er et forsiktig anslag.

Denne utviklingen er alarmerende, men samtidig er den relative dødeligheten fortsatt lav i en historisk sammenheng. I fjor var det 14 dødsfall i konflikt per million innbyggere i verden. I 1950 var dette tallet 221, i 1970 var det 59 og i 1990 var det 17.

I 2014 var det spesielt to land som sto for den negative utviklingen: Syria og Ukraina. Siden den kalde krigens slutt har ingen kriger drept like mange mennesker på ett år som krigen i Syria gjorde i 2014. Denne konflikten sto alene for over halvparten av alle som ble drept i krig i fjor. Men selv uten Syria ville verden ha vært mer voldelig enn på noe tidspunkt de siste femten årene. Av de ti konfliktene som var mest voldelige i 2013 ble åtte enda mer voldelige i 2014.

Konflikten i Ukraina er på sin side ikke like blodig, men den inneholder en rekke underkonflikter som gjør situasjonen mer utfordrende å løse. I 2014 var det definert ikke mindre enn fire distinkte konflikter i landet.

Med unntak av én konflikt var alle konfliktene i 2014 borgerkriger. Men 2014 så en annen rekord i antall «internasjonaliserte» konflikter, det vil si konflikter med direkte inngripen fra andre land. Hele 13 av de 39 interne konfliktene var internasjonaliserte, med USA og Russland som de mest aktive eksterne aktørene. Ikke på noe tidspunkt under den kalde krigen hadde verden så mange konflikter med direkte innblanding fra andre stater.

Så det store spørsmålet: har vi sett slutten på nedgangen i antallet konflikter i verden? Er bildet fra de siste årene starten på en ny trend, eller er det bare et midlertidig avvik som raskt vil reverseres?

Et stort og voksende antall land i verden i dag har en risiko for konflikt som er nær null. Dette er land som Sverige, Japan, Canada og Norge. Gruppen av land i denne kategorien har vokst jevnt helt siden andre verdenskrig - ikke minst på grunn av sosial og økonomisk utvikling, økt statskapasitet og utbredelsen av demokratisk styresett.

Det er liten tvil om at de strukturelle betingelsene for fred knyttet til økonomisk og sosial utvikling og bedre styresett i all hovedsak styrkes. Men det betyr ikke at det ikke vil være perioder der konfliktbildet forverres. Selv om antall land i faresonen for konflikt er synkende, er det fortsatt mange land som er sårbare spesielt for grenseoverskridende bevegelser

Tokyos OL-stadion skulle bli verdens dyreste, men så avlyste statsministeren hele greia

Er tegnet av verdens mest ettertraktede arkitekt.

«De voksne så liksom bare forbi ...»

Om få uker skal norske barn tilbake til skole og barnehager. Kristoffer på 17 år orket ikke mer.

«Jeg håper mange av dem som syns Breivik hadde noe for seg, oppsøker 22. juli-senteret.»

Ingen ønsker seg et «Breivikmuseum». Heldigvis er det ingen som har foreslått å lage et heller.

som IS og Boko Haram.

I tillegg har flere av de mest alvorlige konfliktene vi ser i dag kjennetegn som vi vet vil gjøre dem spesielt vanskelig å løse. Det er spesielt fire faktorer som forskningen knytter til lange og blodige konflikter: antall aktører som er involvert, maktbalansen mellom disse aktørene, hvorvidt disse har støtte fra andre land og hvor enkelt det er for aktørene å søke tilflukt i naboland.

SEND OSS EN KRONIKK ELLER ET DEBATTINLEGG!

[Se hvordan »](#)

Flere av dagens konflikter, inkludert Syria og Ukraina, er i stor grad kjennetegnet av disse faktorene. De har mange aktører som alle kriger seg imellom, ingen av partene er klart militært overlegne, en eller flere av partene får betydelig støtte fra andre land, og det er relativt enkelt for gruppene å søke tilflukt i naboland. IS' bevegelser mellom Irak og Syria er en illustrasjon på det siste punktet. Disse forholdene gir oss grunn til å forvente langvarige konflikter som er vanskelige å løse.

En siste bekymringsfull tendens er FNs nedtrapping i bruken av fredsbevarende operasjoner. Mye systematisk forskning viser at FN-styrker med sterke mandater er svært effektive når det gjelder å skape stabilitet og fred. Nedgangen i bruk av fredsbevarende styrker, drevet av finanskrisen og dysfunksjonell dynamikk i FNs sikkerhetsråd, har sannsynligvis bidratt til at vi har flere og alvorligere konflikter i dag enn vi ellers ville hatt.

Derfor venter vi ikke noen betydelig reell nedgang på kort sikt. De fleste av de konfliktene som var aktive i 2014 kommer også til å være aktive i 2015, og det er godt mulig at det starter nye konflikter i 2015 som vi enda ikke er klar over. Dersom vi over tid har en situasjon der det jevnt over er fler konflikter som starter enn som avsluttes, så vil konfliktbilde blir mørkere over tid.

91 717 personer liker dette. [Registrer deg](#) for å se hva dine venner liker.

Lik Dagbladet Meninger på Facebook.

Dagbladets kommentatorer

WARSAN ISMAIL

George borte i bushen
Væpnede konflikter i Afrika skyldes mye mer enn slemme menns

GEIR RAMNEFJELL

Solidaritetsalternativet
La kronene rulle for Ulrik Rolfsen.

MARIE SIMONSEN

Minve Hillary
Politikk er ikke gratis.

AKSEL BRAANEN STERRI

Ikke studer medisin
Hvis du vil redde liv, ikke bli lege.